

Ålens framtid

– att bruka eller förbruka ekosystemtjänster

20 röster om hotet mot ålen





Ålens framtid – att bruka eller förbruka ekosystemtjänster 20 röster om ålen

Projektgrupp	Sven-Erik Magnusson, Per Erik Tell och Ebba Trolle.
Text	Per Erik Tell, frilansjournalist och författare, på uppdrag av Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike.
Omslagsbild	Illustration av Nils Jönsson, Vattenriket.
Grafisk form	Ebba Trolle, Biosfärkontoret.
Papper	Inlaga 115 g Arctic Volume, omslag 170 g Arctic Volume. FSC-certifierat papper
Tryck	Elanders Sverige AB, 2012.
Upplaga	1800 ex
ISBN	978-91-633-2309-6
ISSN	1653-9338 Vattenriket i fokus 2012:06

Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike, 2012.
www.vattenriket.kristianstad.se





Helge å





Förord

Den europeiska ålen är en urgammal art, som överlevt stora klimatsvängningar och havsströmmarnas skiftande lägen under många årmiljoner. Ålen har också klarat ett aktivt fiske under många århundraden, men under 1900-talet har det skett en dramatisk minskning av ålbeståndet. Många olika förklaringar till ålbeståndets minskning och vad man kan eller borde göra åt detta har presenterats i olika forum.

Syftet med den här skriften är att på ett hanterbart sätt försöka samla ett brett urval av dessa synpunkter genom att intervjua ett representativt urval personer, som engagerar sig i ålens fortlevnad. Insprängt i skriften finns också stycken med uppgifter om ålen, vilka hämtats från bland annat olika nationella och internationella hemsidor.

Under mer än tjugo år har vi här i Vattenriket försökt att arbeta med att driva och stödja olika projekt, där målet varit att både kunna bevara och använda arter, landskap och ekosystem på ett uthålligt sätt. År 2005 blev Vattenriket också godkänt som ett biosfärområde av FN-organet Unesco, ett modellområde för hållbar utveckling. Hur fungerar detta koncept för ålens fortlevnad och kan den här skriften hjälpa till att flytta fram positionerna i diskussionen?



Vramsån

Ända från 1500-talet finns ålfisket dokumenterat och Linné skriver 1749 att man vid Bäckaskog i nordöstra Skåne kunde fånga 200-300 ålar efter en natts fiske.

Ännu på 1960-talet bärgade yrkesfisket i Sverige ca 2500 ton ål på ett år. Man beräknar att vattenkraften tar död på över 90 % av all den utvandrande ålen i vattendrag med flera vattenkraftverk i rad. Man kan ställa sig frågan hur mycket ål som under årens lopp dödas oavsiktligt på detta sätt.

Floderna och sjöarna bidrar med många ekosystemtjänster, som människor använder utan att sätta ett fullständigt pris på dem. Vattenkraften använder en ren energikälla för att kunna producera el, men i mer än hundra år har vattenkraftsproducenterna inte betalat hela kostnaden för produktionen av el. Priset för ålens, laxens och andra vandringsfiskars fortlevnad har inte synts i den ekonomiska räkenskapen.

När man läser intervjuerna framgår det att det sannolikt är en kombination av många orsaker som gör att ålbeståndet minskar. Här är det upp till läsaren att bilda sig en egen uppfattning. På samma sätt är ålens fortlevnad beroende av att man sätter in många olika åtgärder från det lokala till det internationella och med en palett av åtgärder som omfattar allt från ekologisk forskning, innovationer inom teknik och ekonomi samt personligt engagemang och ny lagstiftning.

Ett mycket bra initiativ, som också omfattar vattenkraftsproduktionen, är regeringens beslut i april 2012, att tillsätta en utredare som skall se över reglerna för vattenverksamheten enligt principen att förorenaren betalar och att bästa möjliga teknik skall användas.

Nu gäller det att sätta ett pris på de ekosystemtjänster som man tidigare missat eller undervärderat. Det gäller att bruka och inte förbruka vattnets ekosystemtjänster, vilka är avgörande för ålens framtid.



Sven-Erik Magnusson
koordinator, Biosfärområde Kristianstads Vattenrike





Sammanfattning

Ålen är på stark tillbakagång, och har så varit sedan en längre tid tillbaka – Havsfiskelaboratoriets Henrik Svedäng refererar till Gunnar Svärdson som kom med en första larmrapport 1976, det finns tidningsartiklar från 1970 som talar om "ådens själåtåg" och nyhetsartiklar som berättar om ålfiske som "slog fel" redan 1958. Forskarnas diagram visar på klart dykande kurvor sedan omkring 1980.

Orsaken till nedgången finns inom ett brett spektrum. Beroende på ådens annorlunda biologi vet vi ännu inte tillräckligt mycket för att kunna säga exakt varför dess existens är hotad. Det finns massor av olika faktorer som sannolikt bidrar.

Det handlar om globala svängningar i klimatet som förändrar havstemperaturen och styr om strömmar, miljöpåverkan i form av föroreningar som rubbar hormonbalansen hos fisken, eller sjukdomar och parasiter som försvagar dess fysik så att den inte klarar av sin långa vandring till lekområdet i Sargasso. Det är predatorer, främst säl och skarv, som ökat kraftigt i omfattning, och som konsumerar stora mängder fisk. Det är ett faktum att kraftverk och dammar i vattendrag hindrar och dödar en stor andel av ålen som söker sig upp i åar och bäckar. Fisket är ytterligare en anledning.

Ålfisket finns dokumenterat i skrift sedan mitten av 1500-talet. I olika delar av Europa är målet för fisket olika. I sydvästra Europa utgör glasålen det mest attraktiva fisket, i norra är det blankålen. Ålen lever i medeltal 15 år innan den beslutar sig för att ge sig iväg på den långa vandringen mot Sargassohavet för att leka. Under hela den tiden, under alla sina levnadsstadier, är den utsatt för fiske. Ålfisket blir ett katten-på-råttan scenario. Ju mer glasål som fiskas desto mindre gul- och blankål växer till sig och ju mer blankål som fiskas desto färre ålar tar sig till Sargassohavet för fortplantning, vilket i sin tur ger färre yngel och därmed glasålar.

Den europeiska ålen är ett gemensamt bestånd som alla länder i Europa förvaltar. Därför krävs det också ett internationellt samarbete för att reglera fisket. Miljöorganisationer, några forskare och miljömyndigheter kräver totalt fiskestopp. Flera nationer har idag ett sådant fiskestopp, andra uppger istället svårigheter att kontrollera fisket och talar om stora mörkertal vad gäller tjuvfiske. Trots ett totalt exportförbud på glasål till länder utanför EU annonserar ett Hongkongbaserat företag ut europeisk glasål från Portugal och Spanien på internet. I Sverige förs idén om ett blygsamt "kulturfiske" fram för att bevara traditionen.

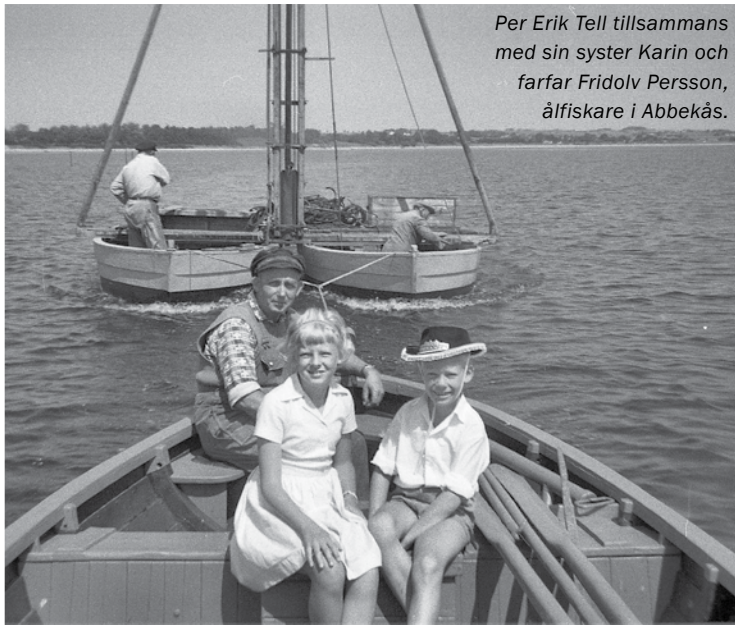
Den japanska ålpopulationen har nått bottennivån, den europeiska och den amerikanska beståndet minskar radikalt och idag söker fiskeindustrin efter möjligheter att exploatera

ålen vid Madagaskar i Indiska oceanen, uppger Henrik Sparholt på Havsforskningsrådet i Köpenhamn.

Miljöpartiets Gustav Fridolin kräver ett obligatorium för de stora vattenkraftbolagen att bygga åltrappor och förenkla passagen för ålen förbi kraftverk och dammar. Forskarna beräknar att 90 procent av fisken omkommer om den möter tre hinder på sin väg. Det finns en stor vinst att göra i antalet ålar om dessa hinder reduceras. Ålakademien vill ha ett förändrat regelverk, som skriver in kraftbolagens skyldighet att återställa passager för fisken förbi kraftverk och dammar. Fiskeriorganisationer och enskilda fiskare är idag engagerade i att hjälpa ålen förbi hinder i vattenvägarna.

För en framtid med ål i våra vatten är de flesta överens om att det krävs gemensamma europeiska åtgärder inom såväl fisket som vattenkraften, att den politiska processen omfattar hela ålens område och att efterlevnaden av de regler och statuter som sätts upp ges reella möjligheter att följas upp. Om dessutom forskningen fortsätter och de försök med konstgjord fortplantning som pågår i Japan och Nederländerna kröns med framgång så kan det finnas en framtid för ålen.

Per Erik Tell
Ystad, mars 2012



*Per Erik Tell tillsammans
med sin syster Karin och
farfar Fridolv Persson,
ålfiskare i Abbekås.*





DEN EUROPEISKA ÅLEN (ANGUILLA ANGUILLA)

"Sargassohavet utanför Florida, det är här allt börjar. Den europeiska ålens larver kläcks på våren och låter sig föras med ända till Europas och Nordafrikas kuster. Innan de når flodmynningarna utvecklas de till glasålar – unga ålar som påminner om genomskinliga maskar. Glasålen vandrar uppströms och koloniserar många vattendrag, sjöar och våtmarksområden. Där färgsätts deras hud, och de förblir gulålar under större delen av sina liv. 10 till 20 år senare, i slutet av deras tillväxtperiod, blir fiskarna svart- och silverfärgade. Blankålen slutar söka sin föda för att påbörja sin långa vandring nedströms i vattendragen, mot flodmynningarna och ut i havet. Man tror att de sedan återvänder till lekområdena i Sargassohavet..."

Europeiskt Fiske, december 2004



DELIKATESSEN

"När glasålen exporteras till spanska Baskien byter den namn och blir pibales. Där bereds den med het peppar och grillade vitlöksklyftor och anses vara en höjdpunkt i den regionala kokkonsten. (...) I hela Europa har vuxen ål länge varit en del av den lokala kultur- och matlagningstraditionen. Redan på 1600-talet var grillad ål med vin- och sherrysås en favoriträtt för drottning Anne av Österrike. Och än idag anordnas ålagillen på hösten i Sverige. (...) Tyskarna och holländarna föredrar rökt ål, liksom danskarna, som också äter den friterad. Engelsmännen lägger ålen i gelé med stark vinäger och belgarna bräserar den med finhackad spenat och ängssyra. I Tyskland och Nederländerna finns de flesta ålkonsumenterna."

Europeiskt Fiske, december 2004

ÅLINDUSTRIN

"Europeisk ål är en viktig fisk. Ålfisket genererar en total årlig inkomst på cirka 200 miljoner euro och sysselsätter ungefär 25 000 européer i 15 länder. Ålfångsterna har halverats – från 40 000 ton de senaste tre decennierna till mindre än 20 000 ton idag och rekryteringen av ålyngel har minskat ännu mer. Orsaken till nedgången är inte känd, och det krävs mer information om ålens biologi och ekologi för att kunna bevara och återhämta det europeiska beståndet."

www.sciencedaily.com



1/11 1970

Ligger ålen i själatåget?

VART BÄR DET här med ålfisket? De senaste åren har decimeringen av besåndet väckt starka farhågor och i höst har utbytet varit katastrofalt klen. Alfiskarna längs sydkusten står inför ekonomiskt sammanbrott och många av dem ser inga möjligheter att fullgöra amorteringar på de dyrbara redskapen. Ett bottengarn kostar 30 000 kronor, det är stora pengar att kasta i sjön, säger Göte Ohlsson i Hörte, ålfiskare sedan tjugofem år tillbaka. Så bedrövligt som det nu är har det inte varit, tillägger han och är allvarligt bekymrad om framtiden.

DE GODA ÅREN är ett minne blott — då hände det att man på en enda natt kunde ta upp 300—400 kilo! I höst har man med nöd och näppe kunnat räkna med 10—12 kilo, ett bottenrekord i ålfiskets historia åtminstone så länge Göte Ohlsson varit med på galejan. Förr inträffade det inte så sällan att

bönderna fick ål i pumparna, sådant händer inte längre, har inte hänt på många år. Det är inte utan skäl expertisen i lantbruksnäranden börjat misstänka att ålen ligger i själatåget, nedgången i beståndet är så pass markant att man kan befara det värsta. Normalt bör ålfisket ge 4—5 miljoner vid Malmöläns sydkust och vid Öresund men det var år sedan man kom upp i dessa siffror.

GÖTE OHLSSON har skäl att klaga — på fem bottengarn tog han inte upp stort mer än 15—20 kilo. Men han är inte helt medlids, han hoppas på det andra ålmörkret, första veckan i november.

— Det kan slå till och bli något av det, säger han. Den hårda vinden är en god sak, den driver ålen längre in mot land och det kan ge en del, om gamla märken håller streck. Upp till femton sekund-

meter kan det få blåsa, det är ingen katastrof. I dagningen när vi går ut lugnar det i regel på och då kan vi ta upp garnen.

Göte Ohlsson ger inte allt förloft — till någon ordinär årsinkomst förslår dock inte ens ett lyckokast men det kan "rätta till en del", säger han.

Text: HIM.

Teckningar: VAGN.





DET SVENSKA ÄLFISKET

- År 2010 fångades 108 ton ål i svenskt insjöfiske, varav nästan hälften i Mälaren. Kustfisket drog samma år upp drygt 400 ton, varav två tredjedelar i Östersjön. Att jämföras med toppsiffror från 1960 då mer än 2500 ton ål drogs upp. Det kalkyleras med upp till 90 procents dödlighet för ål i åar och floder med vattenkraftverk.

EIFAAC/ICES WGEEL report 2011

- Sedan 1 maj 2007 råder generellt förbud att fiska ål. Endast den som har särskilt tillstånd från länsstyrelsen får fiska ål. Om du ändå skulle råka fånga en ål måste du försiktigt släppa tillbaka den.

Tillstånd att fiska ål kan endast fås om man är yrkesfiskare eller fiskar med stöd av enskild fiskerätt, samt uppfyller vissa kriterier. I sötvatten finns det dock vissa vattenområden som är undantagna från ålfiskeförbudet.

Bakgrunden till att det är tillåtet att fritidsfiska ål i dessa områden är att Fiskeriverket gjort bedömningen att ål i stort sett inte kan ta sig ner levande till kusten i dessa områden på grund av alla de vandringshinder som finns på dess väg ner

- Från och med 2012 är allt ålfiske förbjudet i Västerhavet, från Kullens fyr och norrut.

Havs- och Vattenmyndigheten

- Under 2011 hade 366 svenska fiskare tillstånd att fiska ål, varav cirka en sjättedel var insjöfiskare.

Ålfisketillstånd 20110930

- Sedan 2006 är en minimilandning av 400 kg per år nödvändig för att få licens för fortsatt ålfiske. Insjöfiske av ål sker i ett 20-tal sjöar.

- Det beräknas att 106 fiskebåtar större än fem meter bedrev svenskt ålfiske 2006. Dessa deklarerade genomsnittligt en inkomst på 272' tkr och kostnader på 130' tkr, vilket ger ett resultat på omkring 141' tkr vilket är både ersättning för arbete och pengar som ska användas till investeringar.

Jordbruksdepartementet 2008/3901

SVERIGES ÄLPLAN

"Sveriges ålplan trädde i kraft 2009 och den baserar sig på fyra ben - minskat fiske, ökad överlevnad vid passage av vattenkraftanläggningar, ökade utsättningar av importerat ållyngel samt en ökad fiskerikontroll. Sverige skall, som övriga medlemsstater, senast den 30 juni 2012 avrapportera till EU vad vi gjort för att öka utvandringen av blankål och vilken effekt åtgärderna haft."

Institutionen för akvatiska resurser, SLU

EU:S ÄLFÖRORDNING

"År 2007 antogs ålförordningen (EG nr 1100/2007) om åtgärder för återhämtning av beståndet av europeisk ål. Målet för varje medlemsstat är att minst 40 % av blankålen med stor sannolikhet ska ta sig ut i havet, i förhållande till den bästa uppskattningen av utvandring som skulle ha funnits om inte mänskliga faktorer hade påverkat beståndet. "

www.elforsk.se

Fredrik Nordwall

Chef för enheten för biologisk mångfald och fiske, Havs- och Vattenmyndigheten, Göteborg



Vilket är problemet?

FN: Det är flera problem. Vi har problem med överfiske, utdikningar, miljögifter och utbyggnad av vattenkraften. Det finns också ett samband mellan förändringar i den storskaliga miljön, havsströmmar och ålens vandringar.

Varför ser det ut så här?

FN: En anledning är att ålen varit en vanlig art tidigare och eftersom det är en fisk som finns under lång tid i våra vatten, det tar många år innan den blir vuxen, så har vi inte sett eller noterat problemen i tid.

Vad vill vi uppnå?

FN: Målet är att vända den nedåtgående trenden. Det är viktigt att vi förstår att ålen är ett enda bestånd i hela Europa. Vi skulle inte vända trenden om vi så rev alla kraftverk i svenska vattendrag och totalstoppade allt vårt fiske. Det krävs gemensamma åtgärder över hela Europa.

Hur når vi dit?

FN: Jag tror på EU:s ålförordning med åtgärder inom hela EU.

Vad gör du själv?

FN: Som chef för den enhet inom Havs- och Vattenmyndigheten som hanterar den nationella fiskeregleringen så har jag bidragit till att vi gjort allt som vi förbundit oss att göra, kanske till och med lite mer. På några år har vi minskat fisket från 770 ton ål till 2012 års siffra 344 ton. Vi dimensionerar fisket efter resurserna.





Johan Wagnström

Fiskerikonsulent, Länsstyrelsen i Skåne län

Vilket är problemet?

JW: Människan och mänsklig påverkan är det stora problemet. Det handlar om fiske, föroreningar, vattenkraften och parasitförflyttningar. Ålen lever länge och det betyder att åtgärder vi sätter in kan dröja länge innan de får effekt. Ett annat problem är att EU sett ålen som en sötvattensfisk, men den kan inte förvaltas enbart på ett nationellt plan. Vi har inte tagit tag i problemen förrän klockan är fem i tolv. Vi vet inte heller om våra åtgärder hjälper.

Varför ser det ut så här?

JW: Det har skjutits på det. I Sverige har vi heller inte på allvar betraktat det som ett svenskt problem.

Vad vill vi uppnå?

JW: Att rädda arten. I dag handlar det inte längre om att rädda fisket, idag handlar det om att rädda arten. Riktningen är klar – rakt nedåt. I allra bästa fall kan vi under vår livstid få se tecken på en vändning.

Hur når vi dit?

JW: Vi måste minska fisket i ålens hela uppväxtområde, anpassa det till beståndsnivån. Det måste ske på EU-nivå. Samtidigt finns det ett värde att bibehålla ett fiske med förnuft för att bibehålla intresset för ålen. Jag vill se ett kulturfiske, ett musealt fiske. Vi kan i förlängningen inte frossa i ål längre på ålagillena, men vi ska kunna ha kvar ålagillen där alla får smaka någon liten bit. Vi måste fördela det ålmaterial som kommer hit med förnuft, ge det en optimal möjlighet att växa upp. Vi måste jobba för en renare miljö och så länge fiske efter ålyngel pågår måste vi fortsätta köpa ålyngel från Sydeuropa som kan växa upp hos oss.

Vad gör du själv?

JW: Jag försöker jobba okonventionellt och överbrygga motsättningarna mellan fiskare och naturvårdsföreningar, bland annat i projektet som syftar till att köpa ut ålfiskare. På nationell nivå jobbar jag med ålutsättning och lokalt med problemen kring kraftverken i Kävlingeån och Rönne å, där vi har försök med ål-pipeline på gång. Jag vill också stötta det lokala fisket som har ett stort värde för ålakusten.

Sven-Erik Tenghagen

Ålfiskare, Maglehem



Vilket är problemet?

SET: Det är en stor fråga. För oss är problemet att vi inte vet hur länge vi får fortsätta fiska, att ålen är rödlistad och att vi lever i ovisshet om hur framtiden blir. Vi vet inte om vi får fiska framöver. Många unga fiskare som har satsat på fisket står där med redskap och skulder. Detta gäller även oss som vill låta nästa generation fortsätta eftersom det inte är tillåtet att generationsväxla.

Varför ser det ut så här?

SET: Det beror på många faktorer. Naturligtvis är jag medveten om att om jag fiskar ett kilo ål så blir det ett kilo ål mindre som ska vandra till Sargassohavet. Men det finns så många andra faktorer idag. Hur ser miljön ut för ålen idag? Varför accepterar man år efter år att ålen mals ned i vattenkraftverken?

Vad vill vi uppnå?

SET: Jag vill uppnå en balans. Vi ska inte känna att vi rovfiskar utan vi ska också ta vårt ansvar, men jag vill föra den gamla kulturen vidare, vilket är oerhört viktigt för regionen.

Hur når vi dit?

SET: Vi ska fortsätta med utsättningar. Det finns fortfarande idag tillgång till stora mängder glasål i Frankrike och England. Genom utsättningar kan vi få tillbaka en återväxt. I och med att exporten av glasål som potensmedel till Kina har förbjudits så finns det en möjlighet att placera ut överskottet i Europas övriga länder. Det förekommer en massa argument mot utsättning, men om jag sätter ut 1000 ålar så har de i alla fall en chans att växa till sig. Det måste också till större krav på kraftbolagen.

Vad gör du själv?

SET: Jag och frun jobbar oavlönade i Ålfonden med regionala utsättningar av ål. Vi har satt ut ålyngel i fem år. 2010 års utsättningspengar som uppgick till tre miljoner kronor finansierades av ålfiskare, staten och EU. Vi jobbar också för större gemenskap mellan olika myndigheter och ålfiskare i Sydsverige.





Claes Bergkvist

Ålakademin, Åhus



Vilket är problemet?

CB: Vi har problem med ålens fortlevnad.

Varför ser det ut så här?

CB: I modern tid är det utbyggnaden av vattenkraften som gjort den största påverkan på vår vandringsfisk, och då menar jag inte bara ål, utan också lax, nejonöga och andra vandringsfiskar. I dag har vi minst 2000 kraftverk och dammar som byggt sönder våra svenska vattenvägar – vilka är väsentliga för ålens fortlevnad. Betongdammar hindrar effektivt ålynglen från att komma upp men en hel del vandrar ändå upp via små rännilar vatten. Vi vet att när den könsmogna långa ålen ska ut har vi en dödlighet på mellan 70 och 90 procent per kraftverk. Ålen är lång, turbinerna går fort, den blir styckad till småbitar. Tyvärr har vattenkraften och deras bolag fått göra som de vill.

Vad vill vi uppnå?

CB: Den som använder ett vattendrag och förstör det ska minska skadorna av detta och till exempel återställa uppströms och nedströms passager för vår vandringsfisk. Så långt det går är det en moralisk skyldighet gentemot kommande generationer att ge vandringsfisken möjlighet att kunna ta sig såväl uppströms som nedströms. Vi kan inte utrota arter bara för att tjäna pengar.

Hur når vi dit?

CB: Vi måste jobba med information på lokalnivå, på regional nivå och på riksnivå, för att kunna påverka politikerna, för det är det enda sättet att ändra på förutsättningarna för våra vandringsfiskar, och det är alltså inte bara ål det handlar om.

Vad gör du själv?

CB: I Ålakademin har vårt arbete sedan hösten 2008 uteslutande varit inriktat på ÅLENS FORTLEVNAD. Vi anordnade ett ålseminarium över två dagar, 20-21/4 2010, med gott resultat. Vi skall tillsammans med Sydkustens Fiskeområde och andra organisationer anordna ytterligare ålseminarier. Som ordförande är det min uppgift att driva dessa frågor genom att entusiasmera både vår egen styrelse, andra personer och organisationer för ålens fortlevnad.

ÅLAKADEMIN

"Ålakademin startades 1994 och i Ålakademin stadgar står: ... som syfte att värna ålen, ålfisket, traditionerna kring fisket, den speciella matlagning som ålen är grund för och den tradition som ålagillen utgör. Ålakademin arbetsområde skall vara ålens livsbetingelser, miljöfrågor, ekonomiska frågor, kustens kultur-miljö, arbetsfrågor för ålfiskarna mm.

(...)

Under de senaste åren har Ålakademin arbete nästan uteslutande inriktat sig på åtgärder för ålens fortlevnad."

www.alakademin.se

ÅLFONDEN

"Ålfonden startades av ålafiskare 2007 och arbetar för att bevara och öka ålbeståndet i landet genom utsättning av glasål, så att även kommande generationer skall få uppleva en levande ålakust med gille och allt annat som hör ålafisket till."

Ålakust, den blå linjen, 2011





Elias Ahlström

Vice ordförande Insjö- och ålfiskekommittén i SFR, Fiskebäckskil

Vilket är problemet?

EA: För vår del är problemet att det har gått alldeles för snabbt från att ha varit en helt ointressant fisk och art till att, för vår del, bli förbjuden att utnyttja. Vi fick aldrig någon chans att se om det överhuvudtaget fanns alternativa möjligheter som ändå ger samma biologiska avkastning. Det tar lång tid att ställa om, planera, göra tester o.s.v. men det borde det väl vara värt när det handlar om folks försörjning? Fanns det verkligen inga andra alternativ än att bli totalstoppad - och, än så länge i alla fall, stå utan ersättning för det?

Varför ser det ut så här?

EA: Varför det har gått så snabbt kan jag inte svara på. Det får dåvarande Fiskeriverkets tjänstemän och beslutsfattare svara på.

Vad vill vi uppnå?

EA: I första hand vill jag se om det finns en alternativ lösning som gör att vi dels skulle kunna rädda kvar, kanske inte allt fiske, det förstår ju t.o.m. jag att det inte är möjligt, men en så pass stor del så att vi har kvar en framtidstro att det ska kunna vända. Men också se hur vi ska förvalta för att få en större stam i framtiden. Men det har gått så snabbt, så har sådant inte tagits i så stort beaktande.

Hur ska vi nå dit?

EA: Jag har svårt med en förvaltningsplan som slår så olika beroende på var jag bor. Jag vill starkt betona att felet inte ligger hos de fiskare som får fortsätta fiska ål, men det är en orättvisa som inte är förenlig med varken mina personliga uppfattningar eller ett fackförbunds sådana. Det handlar om myndighetens misslyckande att klara av att reglera fisket i olika delar av Sverige så att de biologiska målen uppnås och då tror jag att det här var en panikåtgärd som gjordes mot oss på Västkusten för att kunna visa resultat inför EU nu 2012.

Vad gör du själv?

EA: Som representant för fisket tar jag del av forskningsrön och pratar med biologer på SLU för att nå en konsensus med de som vet något om det här, i syfte att få fram ett förslag som går ut på att behålla en del av fisket. Vi arbetar för att bli mer integrerade och även ta del av återuppbyggandet av ålstammen.

Mats Ingemarsson

Förbundsordförande, Sveriges Insjöfiskares Centraförbund, Bolmsö



Vilket är problemet?

MI: Från tidig medeltid och under 8-900 år har det bedrivits ett omfattande ålfiske utan större problem. Det är någonting i det moderna samhället, antingen det är glasålfisket framförallt på kontinenten, utbyggnaden av vattenkraften eller amerikanska miljögifter som dumpats i Sargassohavet, som gjort att ålen inte reproducerar sig. Eller handlar det om faktor X, något vi idag inte har en aning om? En annan del av problemet är skarv och säl som tillsammans konsumerar mer ål än det totala insjöfisket.

Varför ser det ut så här?

MI: Det finns en politisk okunskap. Det finns också tabubelagda ämnen – skarven - som det inte är tillåtet att diskutera. Vi har inte reagerat som vi borde och gjort någonting åt situationen. Den reaktion som kommit har varit alldeles för svag.

Vad vill vi uppnå?

MI: Det är akut viktigt att hålla kunskapen om ålfisket igång på västkusten. Det finns 80-90 fiskare som direkt berörs av fiskestoppet. Jag vill att vi använder oss av västkustålen som utsättningsmaterial istället för glasål, som dessutom enligt forskarna kanske bara finns tillgänglig i ytterligare ett fåtal år. Jag vill också att vi använder insjöålen till reproduktion istället för konsumtion.

Hur når vi dit?

MI: Genom lobbying hos politiker och myndigheter.

Vad gör du själv?

MI: Jag har skött administrationen av trap- and transportsystemet. Det har fungerat bra. Det finns ett engagemang bland de som jobbar med vattenkraft och jag tror avgjort att det här systemet har en framtid. Det gäller bara att vara tjurig och fortsätta tjata och tjata.





TRAP AND TRANSPORT

"Åtgärderna i vattendragen består i att fånga ål, transportera den och släppa den nedströms nedersta kraftverket, så kallad "trap-and-transport"."

www.elforsk.se

UTSÄTTNING AV ÅL

"Redan i början av 1920-talet importerades ål från England, men det var först under 1950-talet som ett mer regelbundet utsättningsprogram påbörjades. Fyra olika typer av utsättningsmaterial har använts:

- Unga ålar som fångats nedströms i ålyngelsamlare vid åar och älvar och sedan satts ut uppströms i samma avrinningsområde (...)
- Importerade glasålar som under tidigt 1970-tal togs från Frankrike och senare från England (...)
- Den så kallade Trollhätteålen var ålyngel som fångades i ålyngelsamlarna i Göta Älv och som förr användes vid utsättning, inte bara i Vänern, utan också i andra sjöar (...)
- Så kallad sättål från Västkusten som uppfyllde gällande minimimått (...) användes under många år för utsättning både i sjöar och längs Ostkusten."

SLU Aqua Reports 2011:1

FÖREKOMST AV ÅLUTSÄTTNING

"Genom att läsa av den kemiska sammansättningen (främst strontium i förhållande till kalciuminnehållet) i exempelvis deras otoliter (hörselstenar) kan man sedan avgöra om ålarna har vuxit upp i salt-, brack- eller sötvatten. Man kan även se om de vandrat in till sötvatten genom en salthaltsgradient (naturliga invandrare) eller om de plötsligt flyttats från ett kustvatten till sötvatten (utsatta eller upptransporterade ålar). En detaljerad analys av ål från den kommersiella fångsten i de stora sjöarna visar att ungefär 95 procent av dem har ett strontiuminnehåll som tyder på att de är utsatta och att de naturligt invandrande ålarna därmed bara utgör 5 procent."

SLU Aqua Reports 2011:1

HITTAR UTSATT ÅL?

"Japanska studier antyder den mekanism som ålen använder sig av för att hitta hem till föräldrarnas lekplats; ålyngel "minns" sin position, vilken de troligen bestämmer med hjälp av det jordmagnetiska fältet medan de förs mot land av havsströmmar. Utplanterade ålar i Sverige kan således försöka orientera sig efter en missvisande karta, eftersom de minnesmässigt befinner sig i Biscaya-bukten medan de simmar omkring i en svensk insjö."

www.havsmiljoinstitutet.se

"2008 märktes 30 utsatta ålar i Mälaren. Efter minst en vinter fångades tio av ålarna. Nio i Mälaren och en i Danmark. Slutsatser: de hittar inte ut, eller, all ål hittar kanske inte ut, eller, det är ingen skillnad mellan utsatt ål eller vanlig vad det gäller att finna vandringsvägarna."

Håkan Westerberg, Havs- och Vattenmyndigheten om EELIAD-projektet, Göteborg 20111214



Ålyngelutsläpp i Helge å 2011.





ÅLENS KONDITION

"Det finns en ny svensk studie som har undersökt skicket hos de ålar som lämnar Östersjön vid Öresund. Man har tidigare varit av den uppfattningen att Östersjö-ålarne är ovanligt stora, feta och kan producera stor avkomma. Men det visade sig att det här kanske inte stämmer. Ålarne vid Öresund var mindre än förväntat och många hade parasiter i sina simblåsor. Totalt 74 procent av ålarne bedömdes ha så låga fettreserver att det var osäkert om de hade tillräckligt med energi för att klara av att ta sig till Sargassohavet och genomföra leken där."

Forskning & Framsteg 10/2011

ÅLPARASITEN

"I ålens, *Anguilla anguilla*, simblåsa kan man hitta parasiten *Anguillicola crassus* som är en nematod (rundmask). Parasiten är en nykomling i Europa, de första fallen konstaterades i Tyskland och Italien 1982, senare har den spritt sig vidare och förekommer numera också hos oss. Den härstammar ursprungligen från ostasien. (...) Parasiten förökar sig effektivt och i infekterade lokaler kan man ofta hitta den i samtliga ålar. (...) *Anguillicola*-infektionen förorsakar skador i ålens simblåsa vilket kan leda till en försämrad simförmåga. På sikt kan detta leda till att allt färre ålar når Sargassohavet under lekvandringen och ålens fortplantning är i fara."

Laboratoriet för akvatisk patobiologi, Åbo



Här ska vi syna kvalitén på ålen, säger "ålakungen" Henning Nilsson, Åhus (längst tv) när han dyker ner i Skillinge-Jakobssons ålasumpar. Närmast kungen står Sture Jakobsson, därnäst ser man Arthur Ask, Kyhl, och Axel Olsson, Skillinge.

Ålfisket har slagit fel — alla — hoppas nu på oktobermörkret

Sällan har en sådan ålakonferens hållits på Österlen som på fredagen. "Ålakungen" himself in-träffade hos Jakobssons i Skillinge tidigt på dagen och där fanns mycket att diskutera. En sak synes klar: Ålfisket i år är ovanligt dåligt. Det började ganska bra men sedan har alla förhoppningar om en hyfsad fortsättning kommit på skam. Orsaken därtill vet ingen. Man bara gissar. Ändock slänger ingen yxan i sjön. Alla hoppas på det stora Ålamörkret som infaller i och med söndagen.

— Nej, sa' Henning Nilsson till YA:s medarbetare på fredagsmiddagen när vi träffades i Skillinge. (Det är annars inte ofta som "kungen" säger nej men i går var han pessimistisk — ålfisket i år har inte alla motsvarat våra förhoppningar, det har blivit sämre och sämre. Nu har ju vindförhållandena inte varit de bästa men än har vi gudskelov

varit försäkrade från sådana stormar som sliter sönder fiskarnas dyrbara garn och hommor. Ålfisket på ostkusten har hittills varit sämre än på många år men ändock hoppas vi på att ålen skall komma nu eller senare i höst. Ty ett faktum är att vi i år kan räkna med en längre ålsäsong än någonsin tidigare, detta beroende på den ovanligt sena

våren och sommaren. Det är betingelser som inte bara gör sig påminta i jordbruket utan också gäller beträffande ålfisket. Kvaliten har dock varit fin och priserna ligger bättre till än i fjol. Men vad hjälper det när ålen inte kommer.

I sällskap vid besöket i Skillinge hade Henning Nilsson sonen (borta. Å sista sidan)



UTBLICK BELGIEN

Totalt förbud mot fiske av glasål. Inget kommersiellt fiske av gulål eller blankål förekommer, fritidsfisket uppges försumbart. Man räknar med att Belgien, i floderna Meuse och Scheldt idag producerar 86 ton blankål – varav 49 ton tar sig ut till havs. Överlevnaden är dubbelt så stor i Meuse som i Scheldt.

EIFAAC/ICES WGEEL report 2011



UTBLICK DANMARK

Totalt förbud mot glasålsfiske. Danska fiskare drog upp 13 ton gul- och blankål i sötvatten, år 2010. Siffran för havsfisket av gul- och blankål var samma år 409 ton (en tiondel av fångsten 1960). Fritidsfisket av ål uppskattades 2009 till 100 ton. I dag beräknas Danmark producera omkring 600 ton blankål. Fram till 1960 låg produktionen stabilt kring 7000 ton.

EIFAAC/ICES WGEEL report 2011



UTBLICK ESTLAND

År 2010 fångades 18,8 ton gul- och blankål i de estniska vattnen, huvuddelen i Vörtsjärvssjön. Man uppger att 81 procent av den fångade ålen består av utsättningsål. Före andra världskrigets utbrott drog estniska fiskare årligen upp mer än 500 ton blankål.

EIFAAC/ICES WGEEL report 2011



UTBLICK FINLAND

Det finns praktiskt taget inget yrkesfiske efter ål i Finland. Det uppges att fritidsfiskare landade 17 ton ål under 2009, varav 13 ton var havsfiske. I en undersökning 2002 konstaterades att en tredjedel av den fångade ålen var infekterad av ålparasiten.

EIFAAC/ICES WGEEL report 2011

Willem Dekker

Ålforskare, SLU, Drottningholm



Vilket är problemet?

WD: Det är två problem. Det ena är att vi inte vet vilken kurs vi ska ta för att göra det rätt, eftersom vi inte riktigt vet vad nedgången i ålbeståndet beror på. Vi vet inte heller om det vi gör är rätt eftersom det inte kommer att få någon märkbar effekt förrän efter flera generationer. Det andra problemet är att det har en stor geografisk spridning, från Nilen i Egypten till Umeå och ännu längre norrut.

Varför ser det ut så här?

WD: Vi upptäckte att tillgången på ål minskade i början av 1970-talet. Om man inte under fyrtio år på allvar tar itu med problemen så är man ute på djupt vatten. Det är där vi är nu.

Vad vill vi uppnå?

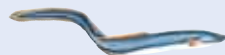
WD: Vi vill ha en bärkraftig ålpopulation. Idag handlar det om önskemål om en rimlig storlek. Vi siktar någonstans i mitten. Lagom. När jag var ung var havet vitt av glasålar. Mina barn har aldrig fått se det. Om vi gör det bästa vi kan så kanske våra barnbarn får en möjlighet att uppleva att ålen återhämtar sig. Det är det vi vill kunna säga till barnbarnen: vi förstörde inte allt.

Hur når vi dit?

WD: Det krävs en politisk process för att få med alla på samma tåg. Vi kan inte bara ge restriktioner för fisket.

Vad gör du själv?

WD: Jag har gjort två saker. Jag har varit med i tio år och lyft fram frågan, ömsom lyssnat på forskare och ömsom på politiker. Jag har fått forskare och politiker att börja samarbeta. Min personliga övertygelse är också att vi inte ska försöka lösa problemen på en övergripande internationell nivå. Vi strävar mot ett och samma mål, men det är ett lokalt problem och bör lösas lokalt.





Henrik Sparholt

ICES, International Council for the Exploration of the Sea, Köpenhamn

Vilket är problemet?

HS: Tillgången på ål har minskat drastiskt i Europa.

Varför ser det ut så här?

HS: Det finns många samverkande problem. Ett är fisket, och kanske framförallt glasåls-fisket. Ett annat är simblåseparasiten som orsakar stor dödlighet. Vi har vattenkraft och fördämningar som förstör vandringsvägar och slutligen vet vi också att skarven äter mycket fisk och ål.

Vad vill vi uppnå?

HS: Vi vill bevara arten.

Hur når vi dit?

HS: Vårt råd är att stoppa allt ålfiske nu. Det nationella ålfisket står i strid med internationella miljöavtal som regeringarna skrivit under. Det glasålsfiske som eventuellt ändå görs ska enbart gå till utsättning, och utsättning av glasål ska ske endast i bästa möjliga habitat, det vill säga där det inte finns fysiska hinder som dammar och vattenkraft eller i närheten av stora skarvkolonier. I första hand anser vi dock att glasålen inte ska flyttas alls utan stanna kvar där den är. Glasålsfisket är det största problemet. Vi såg nedgången för den japanska ålen fem-tio år före nedgången i det europeiska ålbeståndet. När effekterna syntes i Europa har de japanska importörerna av glasål vänt sig till det amerikanska ålfisket, som redovisar samma nedgång i beståndet. Idag tittar fiskeindustrin på ålen vid Madagaskar.

Vad gör du själv?

HS: ICES sysslar med forskning och rådgivning kring havsmiljön. Vi bygger nätverk av forskare kring frågor som rör havet. Under 2013 ska Danmark skicka en forskargrupp till Sargassohavet för att mäta förekomsten av ålyngel och vi ska kunna dra fler slutsatser om hur hotet mot ålen ser ut.

ICES

“International Council for the Exploration of the Sea (ICES) samordnar och för fram marin forskning om oceanografi, den marina miljön och det marina ekosystemet, samt kring de levande marina resurserna som finns i norra Atlanten. Alla stater som har kust gränsande till norra Atlanten är idag medlemmar i gemenskapen. ICES samarbetar med organisationer och institut på en internationell grund. ICES har ett nätverk med mer än 1600 forskare från 200 institut länkade samman i en multilateral överenskommelse (the ICES Convention) för att ge ytterligare värde åt nationella forskningsinsatser.”

www.ices.dk

EU:S IMPORT OCH EXPORTLAG FÖR ÅL 2012

”Förbudet för import och export av ål förlängs till och med december 2012. Ålen finns med på den internationella CITES-listan över utrotningshotade djur. (...) Förbudet berör inte handel mellan EU-länderna utan gäller endast import och export till eller från EU. Undantag är produkter som tillverkats av ål som fångats före CITES-listningen den 13 mars 2009. De kan importeras eller exporteras fram till 1 april 2012. Glasål som förädlats kan importeras förutsatt att ålen exporteras lagligt, alltså före CITES-listningen, eller enligt de regler som gällde fram till EU-förbudet 2010.”

Pressmeddelande, Jordbruksverket 2011-12-28

CITES

CITES står för Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora. Det är en överenskommelse mellan regeringar vars syfte är att förhindra att internationell handel med vilda djur och plantor hotar djuren och plantornas överlevnad. CITES har verkat sedan 1975 och 175 länder är anslutna till CITES.

www.cites.org





Peter Örn

Naturvårdsverket



Vilket är problemet?

PÖ: Ålen är listad som akut hotad (IUCN) och dess enda population utgörs idag av en spillra av den ursprungliga. Ett av hoten utgörs av fiske. Arten befinner sig utanför säkra biologiska gränser för överlevnad, trots detta fortgår ett omfattande kommersiellt fiske på ål. EU har, inom sin implementering av CITES, infört ett förbud avseende internationell handel med ål. Problemet är att fiske och intern handel inom EU fortgår samtidigt som det är förbjudet att importera/exportera ål till/från EU.

Varför ser det ut så här?

PÖ: Fortsatt fiske på arten inom EU sker i enlighet med EU:s ålförordning och kopplade nationella ålförvaltningsplaner. EU:s handelsstopp avseende internationell handel med arten går rakt emot det fortsatta interna fisket.

Vad vill vi uppnå?

PÖ: Målet är att på lång sikt uppnå ett hållbart nyttjande av en ålpopulation som återhämtat sig till historiska nivåer. Ett första kortsiktigt mål är att få en samordning av de två parallella EU-processerna kopplade till CITES respektive EU:s ålförordning så att EU:s agerande internt (ålförordningen) ligger i linje med EU:s agerande internationellt (CITES).

Hur når vi dit?

PÖ: Vi har nått första steget i och med listningen av ål på CITES samt införande av internationellt handelsstopp med ål. Nu krävs det ett närmande mellan de två processerna inom EU (CITES respektive EU:s ålförordning). EU har tryckt på vikten av att de två processerna samordnas bättre och ett expertmöte planeras att hållas i slutet av maj.

Vad gör du själv?

PÖ: Jag sitter som Sveriges representant i den vetenskapliga gruppen inom EU avseende CITES. På både vetenskaplig och administrativ grund arbetar jag för bibehållet handelsstopp och strävar efter att delta i arbetet kring ålförvaltningsplanerna. Det handlar också om trovärdighet för Sverige, som har listat arten på CITES samt varit drivande för ett internationellt handelsstopp samtidigt som vi tillåter ett omfattande kommersiellt fiske i enlighet med nationell ålförvaltningsplan.

Henrik Svedäng

Forskare, Havsfiske- laboratoriet, Lysekil



Vilket är problemet?

HS: Den stora populationsminskningen som pågått under 50-60 år vilket resulterat i ett lågt inflöde av glasål till Europas kuster. Det första larret i Sverige kom Gunnar Svärdson med redan 1976.

Varför ser det ut så här?

HS: Det beror framförallt på fisket. Ålen är en art som blir könsmogen först vid hög ålder. Man kan alltså fiska på den under många år. Det finns andra faktorer, som miljögifter, eller habitat som förstörts på grund av till exempel vattenkraft, men det är själva jakten som är den dominerande anledningen.

Vad vill vi uppnå?

HS: Vi vill att antalet ålar och deras sammanlagda biomassa i Sargassohavet ökar, att fler ålyngel tar sig till Europa och att det så småningom åter blir så stabilt att vi kan fiska ål igen.

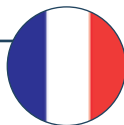
Hur ska vi nå dit?

HS: Om man låter bli att fiska ål idag så är det det snabbaste och förmodligen enda sättet att rädda ålbeståndet.

Vad gör du själv?

HS: Jag gör vetenskapliga studier som kan hjälpa till att belysa den här problematiken.





UTBLICK FRANKRIKE

Den totala landningen av glasål var 31 ton under 2011. 1979 landades mer än 1800 ton glasål av yrkesfiskare och dessutom ytterligare 700 ton av fritidsfiskare. Fritidsfiske av glasål är inte tillåtet idag. Allt marint blankålsfiske är också förbjudet. Frankrike exporterar glasål till främst Nederländerna, Spanien, Danmark och Storbritannien.

EIFAAC/ICES WGEEL report 2011



UTBLICK IRLAND

Omkring hälften av de irländska vattnen är infekterade av anguillacola och viruset sprider sig fortfarande. 2001-2007 fiskades årligen upp mellan 86 och 120 ton ål av irländska fiskare. 2008 infördes restriktioner och 2009 förbjöds såväl allt fiske som innehav av ål som fångats i republiken.

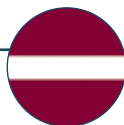
EIFAAC/ICES WGEEL report 2011



UTBLICK ITALIEN

Under 2010 fångades nästan 250 ton gul- och blankål i italienska vatten. Till största del, 209 ton, handlade det om kustfiske varav dubbelt så mycket blankål som gulål. Glasålsfisket var stängt under 2010 i väntan på en nationell ålplan. I elva av tjugo regioner i Italien är nu allt kommersiellt ålfiske stängt. Lokalt är glasålsfisket fortfarande tillåtet i Italien under förutsättning att 60 procent av fångsten används för utsättning i sjöar och vattendrag som har förbindelse till havet.

EIFAAC/ICES WGEEL report 2011



UTBLICK LETTLAND

Före andra världskriget fångades 133 ton ål i Lettland. 2010 drogs ett (1) ton upp i kustfiske och 8,2 ton i insjöfiske.

EIFAAC/ICES WGEEL report 2011

Welcome to Alibaba.com, Join Free | Sign In Buy Sell Community My Alibaba My Favorites Help

Alibaba.com
Global Trade Starts Here™

Products Suppliers Buyers

Select Country/Region: Search Advanced Search

About 6 results: Fish (3)

Home > Products > Food & Beverage > Seafood > Fish (38852)

Language Options



European eels Anguilla anguilla (live young eels and glass eels)

FOB Price: [Get Latest Price](#)
Payment Terms: L/C,T/T

Mr. Xian Truel
Offline

[Contact Supplier](#)
[Add to Favorites](#)

[See larger image: European eels Anguilla anguilla \(live young eels and glass eels\)](#)
[Report Suspicious Activity](#)
[Add to My Favorites](#)

Unverified Company

Shin Sheng International Development
[Taiwan]

72 buyers sent a message in last 90 days
43% showed interest in placing an order

No substantiated complaints in last 90 days
Supplier's last login time: Within 24 hours

[Contact Details](#)
[View this Supplier's Website](#)

Online Showroom: 20 Products Other Similar Products from this Supplier

Product Details Company Profile

Quick Details

Product Type: Fish	Variety: Eel	Style: Alive
Place of Origin: Portugal	Shape: Other	Style: live young eels and glass eels

Specifications
European eels (live young eels and glass eels)

We offer live European Anguilla anguilla (European eels) **10cm young eels** from reliable Iberian sources in Portuguese and Spanish Rivers. Local supplier has been involved on the local trading of eels business for a long time now.
Please don't hesitate to contact us if you need live european eel.

www.alibaba.com. Hongkongbaserad websida som saluför glaså, bl.a. från Europa.





VATTENKRAFTVERK

"Ålförvaltningsplanen uppskattar att i genomsnitt dör 70 procent av blankålarna vid passage av ett vattenkraftverk, vilket innebär en dödlighet på över 90 procent för en genomsnittlig blankål som måste passera flera vattenkraftverk i rad innan den når havet."

SLU Aqua Reports 2011:1

KRAFTTAG ÅL

"Krafttag ål är ett program för ålens bevarande som Havs- och Vattenmyndigheten och sex vattenkraftföretag driver gemensamt under 2011-2013 med en budget på 18,5 miljoner kronor.(...) Avsikten är att nå målet 40 procent överlevnad vid utvandring på fem års sikt efter den nationella ålförvaltningsplanens ikraftträdande år 2009."

"7 000 blankålar har kraftföretagen flyttat och transporterat förbi kraftverken under 2011. Under sommaren 2011 sattes 360 000 ålyngel ut av kraftföretagen på västkusten."

"Krafttag ål har högt ställda mål:

- * Den genomsnittliga turbindödligheten ska halveras för utvandrande blankål i de prioriterade vattendragen, där undertecknade kraftbolag i avsiktsförklaringen äger vattenkraft.

- * Vidtagna åtgärder ska motsvara en ökning med 100 000 blankålar till 2013."

www.elforsk.se

"EARLY WARNINGS" - SYSTEM

"Ett verktyg att bestämma vilka distinkta topperioder som blankålen vandrar är med Migromat-systemet. Migromat förutspår ålvandring hos frilevande ål genom att pejla aktiviteten hos ålar som hålls i tankar i floden. (...) Att kunna förutspå när ålen vandrar genom ett sådant här tidigt varningssystem medför att man kan köra turbinerna vid kraftverken på ett ålvänligt sätt och ett stort antal utvandrande blankålar kan räddas. Hade Migromat använts under ålvandringssäsongen 2002 skulle det ha minskat dödligheten för blankål i den nederländska delen av floden Meuse med 69,4 procent..."

Spawning migration of the European eel: Guido van den Thillart, Sylvie Dufour, J Cliff Rankin

Sara Sandberg

Elforsk, Krafttag ål – samverkan mellan vattenkraftföretag och Havs- och Vattenmyndigheten

Vilket är problemet?

SS: Det europeiska ålbeståndet befinner sig i allvarlig kris eftersom invandringen av ålyngel kraftigt har minskat.

Varför ser det ut så här?

SS: Detta orsakas av flera tänkbara faktorer som fiske, vandringshinder tex dammar och kraftverk, utdikningar och utfyllnader av uppväxtområden, storskaliga förändringar i havsströmmar och miljögifter.

Vad vill vi uppnå?

SS: Målen för programmet Krafttag ål är att den genomsnittliga turbindödligheten ska halveras för utvandrande blankål i de prioriterade vattendragen, där undertecknande kraftbolag i avsiktsförklaringen äger vattenkraft. (I mars 2010 tecknades en frivillig avsiktsförklaring mellan sex vattenkraftföretag och Fiskeriverket.) Vidtagna åtgärder ska motsvara en ökning med 100 000 blankålar till 2013.

Hur ska vi nå dit?

SS: Det beror på de lokala betingelserna. I huvudsak har man att välja mellan att inrätta av fiskväg förbi kraftverket, att driva kraftverken skonsamt under perioder med stor blankålsvandring, att fånga och transportera ålen ned förbi kraftverken, eller att kompensera förlusten med till exempel utsättning. Vi ska också bedriva forskning och utveckling.

Vad gör du själv?

SS: Under 2011 flyttades 7 000 blankålar förbi kraftverk i fyra vattendrag: Göta älv, Mörrumsån, Motala Ström och Lagan. 360 000 ålyngel sattes ut på västkusten. Två FoU-projekt påbörjades vid Karlstads universitet och SLU.





Anders Lindskog Svensk Vattenkraftförening



Vilket är problemet?

AL: Problemet är att ålen har minskat katastrofalt i antal och vi vet inte varför. Det är ett jätteproblem och vår mångfald utarmas. Det är oerhört viktigt att vi kan rädda ålen.

Varför ser det ut så här?

AL: Det finns många indikationer på att minskningen av ålen inte står i direkt relation till utbyggnaden av vattenkraft. Att ålen försvinner har många olika orsaker. Det handlar om utsläpp av PCB och andra gifter, av mediciner – och att vi fiskar hårt. Kraftverken är en boy i dramat, men vi ska vara väldigt försiktiga med att göra det problemet större än det är. Ålen är också ganska bra på att ta sig förbi hindren.

Vad vill vi uppnå?

AL: I mitt huvud vill vi uppnå att ålen når dit den vill för att kunna växa och dit den ska, till Sargassohavet, för att fortplanta sig. Vi vill att den ska överleva som art, och att inte ekosystemet ska rubbas.

Hur ska vi nå dit?

AL: Det allra viktigaste är att vi börjar samråda. Om vattenkraften är ett problem är det viktigt att företrädare för vattenkraften pratar med de som kan mycket om ål. Samarbetet är viktigt. Vi kan inte bara stänga kraftverk för att rädda ålar, då får vi ett annat problem, men vi kan heller inte bara säga: kör! Vi måste hamna någonstans mitt emellan. Vi måste hitta de optimala lösningarna, kombinera varandras kunskaper istället för att bråka med varann.

Vad gör du själv?

AL: Jag är engagerad i Svensk Vattenkraftförening och jobbar just nu tillsammans med Hushållningssällskapet och Ålakademin för att söka pengar från Krafttag ål, för ett projekt. Min uppgift är också att sprida så mycket kunskap som möjligt bland kraftverksägarna för att få dem att haka på och genomföra möjliga åtgärder.

SVENSK VATTENKRAFTFÖRENING

Svensk Vattenkraftförening är en ideell förening för drygt 800 intressenter i småskalig vattenkraft som vill tillvara det fallande vattnets naturliga kretslopp för att generera el utan utsläpp av klimatstörande gaser eller annat långlivat avfall.

www.svenskvattenkraft.se

RAPPORT FRÅN RIKSDAGEN

“Vattenkraft påverkar biologisk mångfald i rinnande vatten negativt. (...) Det saknas fiskvägar vid många vattenkraftverk, varför det är angeläget med förstärkta insatser för restaurering av vattendrag och fiskevård. Det är viktigt med en långsiktig finansiering och att resultatet av genomförda insatser följs upp och utvärderas samt redovisas till riksdagen.”

Biologisk mångfald i rinnande vatten och vattenkraft – En uppföljning, Rapport från riksdagen 2011/12: RFR1, Miljö- och jordbruksutskottet

PROJEKT UPPSTRÖMS VANDRING AV ÅLYNGEL OCH NEDSTRÖMS VANDRING AV KÖNSMOGEN ÅL

”Hushållningssällskapet Kristianstad, Ålakademin, Svensk Vattenkraftförening har undertecknat en avsiktsförklaring om ålens fortlevnad med syfte att tillsammans genomföra ett pilotprojekt för att underlätta både uppströms vandring av ålyngel och nedströms vandring av könsmogen ål.

Syftet med pilotprojektet är att vi genom att samverka med parternas erfarenheter skall få så många som möjligt av Svensk Vattenkraftförenings medlemmar att installera hjälpmedel för att underlätta ålens vandring förbi vattenkraftverken. Vi vill öka kunskapen om ålen och hur man på ett effektivt sätt kan få den att kunna ta sig förbi de vandringshinder som ett vattenkraftverk utgör.

Vi vill sprida kunskap och öka intresset hos främst Svensk Vattenkraftförenings medlemmar, men också övriga vattenkraftägare, att installera vandringshjälpmedel vid sina kraftverk.”

Pressmeddelande Hushållningssällskapet Kristianstad, Ålakademin, Svensk Vattenkraftförening 2012-02-20





ÖDLING I SVERIGE

"Scandinavian Silver Eel är ett företag som odlar ål till konsumtion i Helsingborg. En viktig del av vår verksamhet är att sätta ut ålyngel i naturen efter genomgång-
en karantän. År 2009 användes all importerad glasål för utsättning
(...)

Scandinavian Silver Eel startade ålodling ursprungligen som ett spillvärmeprojekt där man ville utnyttja överskottsvärme från svavelsyraproduktionen på Boliden Kemi AB.

Ålen vill ha 25°C i vattnet varje dag om den kan få det. Detta innebär att ålen äter varje dag och växer varje dag. Vår lille konsumtionsål (hanål ca. 150 gram/st) blir färdig på 18 månader. Honålar som växer sig stora (1-1.5 kg/st) tar ca. 4 år. I svenska naturen blir honålar färdiga för vandring/konsumtion efter 10-25 år. Efter ett pilotprojekt 1982-1985 startade den kommersiella odlingen 1986 med genomflödande, 25-gradigt bräckt vatten från Öresund. Då svavelsyraproduktionen minskade under början på 1990 talet gick företaget över till att använda kommunalt dricksvatten som recirkuleras efter mekanisk rening, biologisk rening och syrgastillsats. I dag odlar företaget 150 ton konsumtionsål om året: varav ca 90% går på export till Holland där man är av tradition använder en liten ål (hanål, ca. 150 gram/st) till rökning och filetering."

www.silvereel.se

KONSTGJORD BEFRUKTNING

"På torsdagen den 8 april meddelade japanska ålforskare att man lyckats kläcka fram ållarver under odlingsförhållanden. En av honorna lade 250 000 artificiellt befruktade ägg den 26 mars och den 2 april kläckte mer än 70 procent av äggen. Efter en vecka levde över 100 000 ållarver fortfarande..."

**Fredrik Larsson, Havs och Vattenmyndigheten på seminariet ÅL 2010, Åhus
20-21 april 2010**

Eskil Erlandsson

Landsbygdsminister (c)



Vad är problemet?

EE: Ålbeståndet har gått ner mycket kraftigt. Det är alldeles för få ålar som vandrar upp i svenska älvar.

Varför ser det ut så här?

EE: Ålen är känslig eftersom det rör sig om ett enda bestånd som leker i Sargasso-havet. Den fiskas av olika länder under hela sin vandring och i alla livsstadier. Regleringen av älvar och vattendrag gör även att ålen har svårt att följa sina traditionella vandringsmönster.

Vad vill vi uppnå?

EE: Inom EU har vi kommit överens om en förvaltningsplan för ålen och inom ramen för den har vi tagit fram en nationell förvaltningsplan. Målet är att minst 40 procent av blankålen ska kunna vandra ut i havet för att leka, jämfört med ett helt opåverkat bestånd utan fiske, uppdämda älvar, etc.

Hur når vi dit?

EE: Eftersom ålen rör sig över så stora områden måste länderna arbeta gemensamt för att kunna rädda den. Här är EUs förvaltningsplan mycket positiv, eftersom den ställer krav på medlemsstaterna att vidta nationella åtgärder för att nå målet om en större utvandring av vuxen ål. Det som nu behövs är en utvärdering av de olika nationella planerna för att se att åtgärderna fungerar och eventuellt skärpa dem ytterligare. Detta är något som kommissionen arbetar med och som Sverige ser som prioriterat.

Vad gör du själv?

EE: Sverige var drivande i att ta fram förvaltningsplanen på EU-nivå och vi är nu aktiva för att se till att utvärderingen blir så bra som möjligt. På ett nationellt plan ser Havs- och vattenmyndigheten kontinuerligt över behovet av ytterligare åtgärder för att vi ska uppfylla det vi åtagit oss.





Pierre Månsson

Kommunalråd (fp), Kristianstad

Vilket är problemet?

PM: Det beror på ur vilket perspektiv man ser det, men det egentliga problemet är ju att antalet ålar blir färre och färre. För oss är detta ett stort problem eftersom det drabbar en näring som vi väldigt gärna vill behålla. För oss är ålfisket kultur.

Varför ser det ut så här?

PM: Jag tror att den stora boven är vattenkraftverken, men också miljögifter och andra problem i Östersjön återspeglar sig i detta.

Vad vill vi uppnå?

PM: Först och främst vill jag att man ska kunna rädda arten i Östersjön. Och att detta ger bieffekten att vi kan fortsätta fiska ål, behålla den näring som finns och som är viktig för oss.

Hur når vi dit?

PM: Det är viktigt att vi får bukt med problemen inom vattenkraften. Jag tror att det krävs lagförändringar av riksdagen för att kunna förändra bilden som det ser ut idag.

Vad gör du själv?

PM: Från kommunens sida har vi stöttat ett antal projekt. Bland annat stödjer vi Ålakademins arbete och vi har två år i rad lämnat ekonomiska bidrag till Ålfonden som arbetar med utplantering av ål. I Folkpartiet Liberalerna är riksdagsman Christer Nylander väl insatt i frågorna.

Helene Fritzon

Kommunalråd (s), Kristianstad



Vilket är problemet?

HF: Vi har en konflikt här. Samtidigt som ålen minskar i antal så har vi en kultur som vi väldigt gärna vill föra vidare. Jag minns min barndoms ålfiskare och ålagillen. Detta är ett kulturarv som vi vill förvalta, samtidigt som vi har en rödlistning.

Varför ser det ut så här?

HF: Jag ska ärligt säga att jag inte vet om det har varit ett för stort uttag eller om det till exempel bottnar i problem för ålen att göra sin långa vandring fram och tillbaka till Sargassohavet.

Vad vill vi uppnå?

HF: Jag vill att vi ska kunna uppnå en långsiktighet. Det kan man bara göra om man tar ansvar för det hållbara samhället.

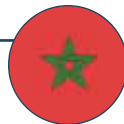
Hur når vi dit?

HF: Jag är besviken på till exempel klimatkonferenserna som har varit. Nu senast i Köpenhamn uttalade ju miljöministern Andreas Carlgren besvikelse över att de stora problemen inte tas omhand. Här har Sverige och andra länder ett stort ansvar att föra frågorna vidare. Vi har det globala perspektivet, men också samarbete inom EU, i Östersjöområdet och lokalt. Det är på de olika arenorna vi ska ta upp frågorna – till exempel om problemen kring ålen och fisket.

Vad gör du själv?

HF: Jag stärks varje dag i min uppfattning att miljön är vår allra viktigaste fråga. I Kristianstads kommun har vi länge gjort mycket för att tänka miljöpolitiskt rätt, och därmed driva frågorna för hållbar utveckling.





UTBLICK MAROCKO

I Marocko noterades nedgången för ålen först efter ett rekordår 1997, då 400 ton landades. Nu (2011-12) har fisket begränsats till 2,5 ton glasål, upp till 10 centimeters längd, och 28 ton för gul- och blankål (30 centimeter eller mer). Fritidsfiske på all ål är förbjudet. Jämfört med nivån för tjugo år sedan har glasålsbeståndet minskat till 3,5 procent, och gul- och blankål till 2,5 procent.

EIFAAC/ICES WGEEL report 2011



UTBLICK NEDERLÄNDERNA

I april 2011 stängdes en rad fiskeföretag på grund av höga halter av PCB och dioxiner i ålen. Glasålsfiske är förbjudet. 2007-08 räknade man med att 1305 ton gul- och silverål förbrukades i Nederländerna. Insjöfisket stod för hela 920 ton, fritidsfisket för 200 ton och havsfisket för 20 ton. 90 ton försvann i pumpstationer, 19 ton i kraftverk och skarv åt uppskattningsvis 50 ton.

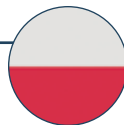
EIFAAC/ICES WGEEL report 2011



UTBLICK NORGE

Ålen har varit rödlistad i Norge sedan 2006. Ålfisket i Norge är stoppat sedan 2009, förutom 50 ton som får fångas i "vetenskapligt" syfte. Detta "vetenskapliga" fiske finansieras av kommersiella fiskare som både får behålla och sälja fångsten. Fritidsfisket, som tidigare landade årligen kring 100 ton, är sedan 2009 totalförbjudet. Ålparasiten kunde inte hittas under 2009. Skarvens konsumtion av ål betraktas i Norge som försumbart.

EIFAAC/ICES WGEEL report 2011



UTBLICK POLEN

Det polska fritidsfisket på ål beräknas till 70 ton årligen. Yrkesfisket uppges ha fångat 178 ton gul- och blankål under 2010, vilket kan jämföras med toppåret 1980 då 1221 ton landades av polska fiskare. Mörkertalet för tjuvfisket antas vara signifikant.

EIFAAC/ICES WGEEL report 2011

Peter Askman

Miljöstrateg, Region Skåne



Vilket är problemet?

PA: Det stora problemet är en ålpopulation som mycket snabbt minskar. Det har varit en länge pågående trend. Det är också en uppenbar risk att ålen inte ska kunna reproducera sig. Ålen är på väg mot utrotning. En art av många. Det är något som är tokigt med vår värld när en sådan här krabat inte går säker längre.

Varför ser det ut så här?

PA: Vi vet egentligen inte. Ur ålens perspektiv har det skett en del dumheter. Vi pratar kanske mest om utbyggnaden av vattenkraften och dess påverkan. Det har också fiskats ål i alla dess stadier, glasål, gulål och blankål, och först på senare tid har det skapats ålförvaltningssplaner. Men det finns en hel palett med problem; sjukdomar, miljögifter och klimatförändringar som är svåra att överblicka. Vi har också predatorer som skarven som tar en hel del.

Vad vill vi uppnå?

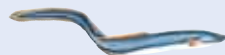
PA: Vi vill vända trenden och skapa förutsättningar så att ålen åter kan vandra och att dess ovanliga fortplantningscykel fungerar. Vi vill ha ett livskraftigt ålbestånd återetablerat i Europas vatten, i både sötvatten och saltvatten. Vi vill att våra kustsamhällen ska kunna fiska ål också i framtiden. Utnyttja utan att utarma. Vi vill att ålen ska vara en del av både biosfär och kultur.

Hur når vi dit?

PA: Genom att samla väldigt många aktörer i de enskilda länderna. Att få bort sådant fiske som inte ger något stort mervärde. Detta är en svensk, europeisk och global angelägenhet, och vi vill att våra europeiska grannar också skärper sina åtaganden. Det finns inte överallt samma intensiva diskussion som i Skåne.

Vad gör du själv?

PA: Jag bygger upp ett nätverk med de aktörer som är viktiga att ha med. Det handlar om naturvårdsorganisationer, ålakademin, yrkesfiskare, kraftbolag, myndigheter och politiker. Det krävs kraftfulla åtgärder på EU-nivå och jag ska genom Region Skånes kontor i Bryssel se till att frågan sätter avtryck i kommission och bland parlamentariker.





Gustav Fridolin Språkrör, Miljöpartiet



Vilket är problemet?

GF: Det största problemet är överfiskningen. 84 procent av minskningen av ålbeståndet kan härledas till denna mänskliga påverkan. Tydligt på andra plats är frånvaron av åltrappor vid vattenkraftverken.

Varför ser det ut så här?

GF: Ålen är ett oerhört känsligt djur i sitt alldeles speciella ekosystem. Överfisket i kombination med andra ingrepp i ekosystemet drabbar ålen hårt.

Vad vill vi uppnå?

GF: Vi vill ha ett hållbart resursutnyttjande. Alla som har fiskat själv, eller jagat, eller sysslar med lantbruk strävar efter ett hållbart utnyttjande av vår värld. Uppenbarligen har vi inte haft det. Nu måste vi rädda ålen från utrotning. Jag vill att min dotter ska kunna bjuda på ål på julbordet då hon är vuxen. Då kanske vi behöver avstå nu.

Hur ska vi nå dit?

GF: Vi behöver ett totalt fiskestopp för ålen. Vi måste också ha ett obligatorium för de stora vattenkraftverken att bygga åltrappor.

Vad gör du själv?

GF: Vi jobbar med den här frågan på alla nivåer och har lyft frågan också i EU. Isabella Lövin som skrev boken Tyst Hav jobbar med frågan på EU-nivå, både bland politiker och tjänstemän. Här i Sverige är det viktigt att vi för en dialog med fiskare och företrädare för vattenkraftverken.

UTBLICK PORTUGAL

Glasålsfiske är endast tillåtet i floden Minho, där det under de senaste åren fiskats omkring 1,5 ton glasål, att jämföra med rekordåret 1981 då över 30 ton glasål drogs upp. Det finns ett omfattande tjuvfiske på glasål i Portugal. Praktiskt taget all glasål exporteras, främst till Spanien. År 2010 fiskades drygt 11 ton gulål i Portugals vatten.

EIFAAC/ICES WGEEL report 2011



UTBLICK SPANIEN

Under 2010-11 fiskades drygt 1,5 ton glasål i Spanien. 2011 var fångsten av gul- och blankål tillsammans i storleksordningen 45 ton. Under 2011 betingade glasålen ett kilopris på 578 euro. I Spanien beräknar man att ca 1 300 ton ål överlever. Varje autonom region i Spanien har sin egen ålförvaltningsplan.

EIFAAC/ICES WGEEL report 2011



UTBLICK STORBRIANNIEN

I Nordirland drogs 337 ton gulål och 97 ton blankål upp 2010, och i England och Wales fiskades 62 ton blankål under 2006. För åren 2007-2010 finns inga siffror. I Skottland förekommer i princip inget ålfiske. Under 2011 fångades 3,6 ton glasål i England och Wales, varav 3,25 ton exporterades inom EU eller användes för utsättning inom Storbritannien.

EIFAAC/ICES WGEEL report 2011



UTBLICK TYSKLAND

I de tyska förbundsstaternas floder och vattendrag fångades totalt omkring 265 ton ål (gul- och blankål) under 2010. Hobbyfisket uppges vara i samma storleksordning. Största fisket bedrevs i Brandenburg där en tredjedel av totala ålfångsten landades. Ålfiske är förbjudet i delar av Rhen på grund av föroreningar. Östersjöfisket gav tyska fiskare knappt 75 ton ål och Nordsjön 17,5 ton under 2010.

EIFAAC/ICES WGEEL report 2011





Myter?

“Ålen har minskat på grund av överfiske.

De flesta europeiska ålpopulationer har inte exploaterats alls, eller bara i liten utsträckning.

Nyrekrytering och bestånd är historiskt lågt.

Ålrekryteringen och bestånden har historiskt sett varierat enormt, och förefaller ha varit låga också tidigare decennier...

Återhämtningen blir långsam, kan ta 60-200 år.

Detta baseras på en modell som förutsätter en ny generation vart tjugonde år, men honor i Europa vandrar i en medelålder av 11-12 år, hannar i 6-7 årsåldern och ännu tidigare från de varma Medelhavs- och nordafrikanska vattnen.”

Brian Knights, Sustainable Eel Group

100-årig Brantevik-ål zoologisk sensation

En underlig fisk plockar kommunalarbetaren Eve Nilsson då och då upp ur sin brunn hemma i Brantevik. Det är en hundraårig ål, som framlevt sitt liv ända sedan år 1850 i den fem meter djupa brunnen, och är den äldsta kända ålen i landet. Expertisen i Lund har underrättats om fyndet och kommer att undersöka den åldriga fisken.

Enligt anteckningar som Eve Nilsson förfogar över släpptes ålen ned i brunnen år 1850 av husets dåvarande ägare Samuel Nilsson, som då var endast åtta år gammal. Sedan dess har man då och då haft ålen uppe i dagaljuaset, och på 50-årsdagen av dess vistelse i brunnen släppte man i en angränsande brunn ner en annan ål, som också den lever i högönsklig välmåga.

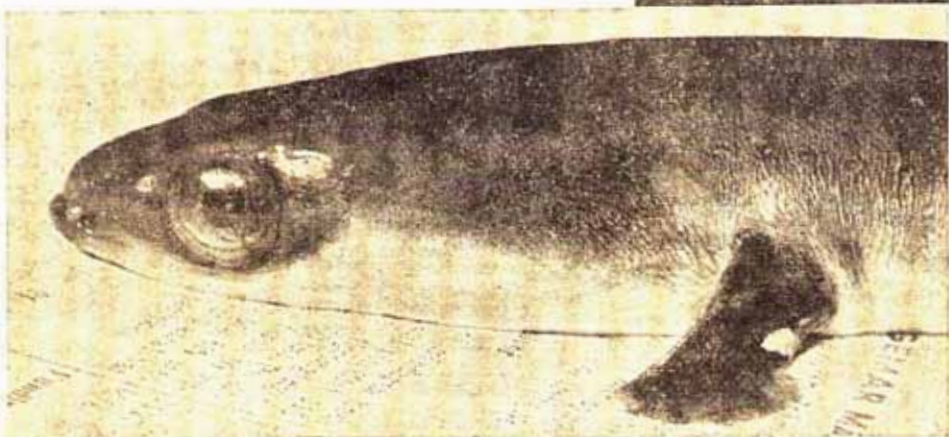
Hundraåringen måste sägas vara ovanligt pig för sin ålder, men tvärtemot vad man skulle tro har den inte utvecklats till någon jättefisk. Längden är omkring en halv meter och vikten mellan 4 och 5 hekto. Däremot har huvudet växt, och det står inte i proportion till kroppen i övrigt. Ögonen är också mycket stora och mest iögonfallande är de kraftiga käkarna. Särskilt underkäken är böjd och långt uppdragen, och på ovankäken finns

några missbildningar, som närmast påminner om horn. Färgen är närmast gråaktig, och ålen ser faktiskt "mossbelupen" ut.

Förr i världen hände det ofta att man släppte ned ålar i brunarna, där de höll rent för allehanda djur — maskar, grodor och sorkar — som föll ned där. I det här fallet är brunnen fem meter djup och cirka en meter i diameter samt stensatt. Ålen har aldrig matats utan tydligen helt och hållet klarat sig på de matnyttiga saker som råkat falla ned i brunnen. I Småland släppte man förresten av samma anledning ned karpas i brunarna, och man har tom försökt att använda åbborrar som ett slags renhållningshjon.

Inte någon gång har det emellertid inträffat, att någon ål uppnått denna respektingivande ålder. Man hade härom året en ål på akvariet i Hålsingborg, som dog när den var 82 år gammal.

(Forts. å sista sidan)



På närbilden av den 100-åriga ålen ser man tydligt den kraftiga underkäken och de enormt stora ögonen. Fisken är ej imponerande vilket framgår av bilden där Eve Nilsson visar fram brunnsålen.



Ellen Bruno

Svenska Naturskyddsföreningen

Vilket är problemet?

EB: Problemet är att den europeiska ålen håller på att utrotas. Antalet ålyngel som kommer simmande till Europa från Sargasso har minskat med över 99 procent sedan 50-talet.

Varför ser det ut så här?

EB: Under hundratals år har man förändrat ålens naturliga uppväxtmiljöer, förstört och förorenat Europas vattendrag. Ett akut och långsiktigt problem är vattenkraften och andra dammar som hindrar ålens vandring upp och nedför vattendrag. Dessutom har fisket på ål i alla utvecklingsstadier fått pågå urskillningslöst alldeles för länge. Det kommer fortfarande miljontals ålyngel till Europa men det är bara en spillra av det antal som en gång kom.

Vad vill vi uppnå?

EB: Vi vill ju ha ett livskraftigt bestånd så att vi i framtiden kan fortsätta äta ål.

Hur når vi dit?

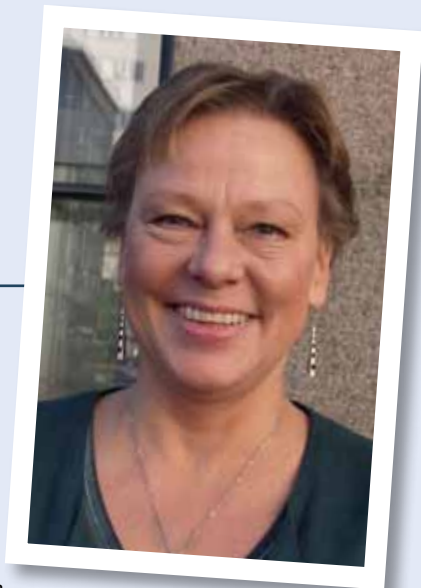
EB: Egentligen har vi bara en väg att gå – det är ett fiskeförbud på EU-nivå. Sverige borde kunna föregå med gott exempel. Att driva frågan om fiskeförbud är en roll vi borde kunna ta på oss. Dessutom måste vi skydda de ålar som finns i svenska vatten och möjliggöra för dem att vandra förbi kraftverken. Regeringen borde peka med hela handen och kräva omedelbara åtgärder. Det är nu eller aldrig. Annars har vi ingen ål kvar om 30 år.

Vad gör du själv?

EB: Vi jobbar på flera fronter. Skriver debattartiklar, brev till politiker och besöker beslutsfattare. Naturskyddsföreningen driver också en insamling för att köpa ut ålfiskare, så att de slutar fiska ål. Vi har hittills betalt tre ålfiskare och ska köpa ut fler. Vi har också en miljömärkning av el – Bra Miljöval. Den som köper sådan el bidrar till att minska kraftbolagens skador på biologisk mångfald, bland annat underlättas vandringen för ålen.

Inger Näslund

Världsnaturfonden, WWF



Vilket är problemet?

IN: Ålen är en akut utrotningshotad art med en oerhört komplex livscykel.

Varför ser det ut så här?

IN: Historiskt – och det gäller inte bara ål, har man haft en generell inställning att fisken inte kommer att ta slut. Man har alltså fiskat för hårt i båda ändar, av vuxna ålar såväl som bebisar. Ett annat problem är bristen på helhetssyn. Vi har haft gemensam fiskepolitik i EU i tjugo år, och där hade man kunnat göra något. Samma ålbestånd vandrar över hela Europa. Ett tredje problem är hindren vid ålens vandringsvägar, kraftverksturbiner är ett stort problem men även slussar och dammar. Till detta kan vi lägga miljögifter som eventuellt påverkar, liksom förändringar i klimat och havsströmmar.

Vad vill vi uppnå?

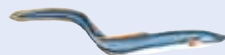
IN: Vi vill behålla den biologiska mångfalden och återställa ålens vandringsvägar.

Hur når vi dit?

IN: Rent krasst handlar det om att sluta fiska ål och öppna vandringsvägarna för ålen. Sen finns det en ekonomisk aspekt som gör att man kanske inte vill ta till de brutala åtgärderna. Ålens långa cykel för reproduktion gör det svårt att överblicka följderna. Om vi slutar fiska ål och låter ålen successivt sprida sig längs våra kuster så kan det ta 80 år innan vi ser resultat och vi vet ändå inte vad det blir.

Vad gör du själv?

IN: Vi har engagerat oss i frågan sedan flera år och arbetar för att påverka politiskt. Vi har också vänt oss till konsumenterna och informerat om rödlistningen av bland annat ålen med vår "Konsumentguide för fisk och skaldjur".





MILJÖGIFTER

"Höga miljögiftshalter hos könsmogna ål honor är en av de hypoteser som framförts som orsak till en minskad rekrytering av ålyngel. Ålen kan med sin höga fetthalt bära med sig, i förhållande till andra fiskarter, stora mängder organiska miljögifter som kan överföras till äggen eller på annat sätt frigöras och störa fortplantningen, antingen direkt eller mera indirekt genom att störa vandringsmekanismerna och/eller orienteringsförmågan. Ålen, som bara leker en gång i livet, kan inte som andra arter göra sig av med åtminstone en del av gifterna i och med en årlig romläggning. Flera miljögifter ansamlas i äggstockarna hos vandrande blankål. Det har visats att även små mängder PCB kan störa kläckningen av ålens rom. (...)

De svenska miljöövervakningsprogrammen har visat att PCB-halterna sjunkit med 80-90 % sedan 1970-talet... Risken för att PCB ska påverka ålens fortplantning bör därför ha minskat. Livsmedelsverket senaste undersökningar av ålar fångade under 2000-2001 visar att ålen har ganska låga halter av organiska miljögifter jämfört med andra feta fiskarter som lax och strömming. Ålen har heller för närvarande inga problem med att klara det av EU fastställda gränsvärdet för dioxiner på 4 pg/g färskvikt för human konsumtion. (...)

För närvarande kan det inte uteslutas att även andra miljögifter än PCB och DDT kan förekomma i tillräckligt höga halter för att ge skador. Nya miljögifter, t.ex. bromerade ämnen och östrogenlika substanser, kan ha effekt på ålens fortplantning. Med tanke på ålens labila könsdifferentiering med ett stort inslag av miljöpåverkan från miljön, så är kanske den typen av hormonliknande substanser speciellt skadliga."

Jordbruksdepartementet 2008/3901

BROMERADE FLAMSKYDDSMEDEL

"Undersökningen av europeiska ålar (*Anguilla anguilla*) i 20 sjöar och floder i tio EU-länder visar att fiskarna innehåller bromerade flamskyddsmedel. Bromerade flamskyddsmedel används främst inom textilindustrin, plast och elektronikprodukter, och kan vara giftiga.

Dessa kemikalier är långlivade, och lagras i kroppen på människor och djur. Vissa bromerade flamskyddsmedel misstänks till exempel kunna ge hormonrubbingar. Många av de kemikalier som hittats i ålarna används fortfarande runt om i Europa, medan andra fasades ut på 70-talet..."

Greenpeace, pressmeddelande 3 november 2005

Therese Jacobson

Havsansvarig, Greenpeace



Vilket är problemet?

TJ: Att ålen helt enkelt är på väg att dö ut. Föryngringen har minskat något vansinnigt de senaste åren och det tar så otroligt lång tid för ålen att återhämta sig. Det finns så väldigt mycket färre ålyngel idag.

Varför ser det ut så här?

TJ: Den största orsaken till att det ser ut så här är överfisket. Ett fiske som pågått trots att man under lång tid har sett nedgången. Fortfarande har vi ett kommersiellt ålfiske i Sverige. En annan orsak är att mycket ål dör i vattenkraftverk. Det har inte gjorts tillräckligt mycket för att säkra vandringsgångar för ålen förbi kraftverken. Forskarna har ytterligare några teorier om minskningen av ålen, men fisket och vattenkraften är de största orsakerna till varför det ser ut som det gör.

Vad vill vi uppnå?

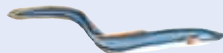
TJ: Vi vill självklart att ålbeståndet ska återhämta sig, att vi får stopp på minskningen av ålyngel.

Hur ska vi nå dit?

TJ: En åtgärd är ett generellt och totalt fiskestopp, och då också över det fiske som pågår på det som kallas odlad glasål, som exporteras till Asien. Alltså ett stopp för allt ålfiske. Signalen som beståndet ger är entydig. Den andra åtgärden är att kraftföretagen på allvar sätter in åtgärder för att ge ålen alternativa vandringsvägar förbi kraftverken.

Vad gör du själv?

TJ: Greenpeace arbetar politiskt inom både Sverige och Europa och skickar inlagor och information till politiker och tjänstemän. Inför julen 2010 hade vi en kampanj i butiker och restauranger för att förklara att även om ålen som säljs betecknas som odlad så handlar det ändå inte om ett hållbart utnyttjande. I Greenpeace har vi också en pågående dialog med kraftbolagen.





SKARVEN

"Det finns två underarter av storskarv i Sverige. Den underart som har ökat kraftigt under det senaste decenniet kallas mellanskarv (*Phalacrocorax carbo sinensis*). Den häckar i insjöar och utefter Östersjökusten. Den andra underarten, storskarv (*P. c. carbo*), häckar i Nordatlanten och övervintrar vid vår västkust. Toppskarven (*P. aristotelis*) är en egen och mindre art som är sällsynt, men ett litet antal häckar numera på västkusten."

Forskning och Framsteg, nr 5/2011

"Enligt Sveriges Ornitologiska Förening häckade 45 000 par stor- eller mellanskarv i Sverige 2006. Man räknar med att varje fågel konsumerar 0,3-0,5 kilo fisk per dag. Den totala fiskkonsumtionen är således avsevärd och även en låg andel ål i födan kan innebära en inte obetydlig dödlighet, möjligtvis i storleksordningen 100 ton."

SLU Aqua Reports 2011:1

"Vi genomförde omfattande märkningsförsök redan 2004 i brackvattnet Ringköbings fjord på Jylland. Det alarmerande resultatet visar att skarvarna årligen tog cirka 150 000 abborrar, 33 000 laxar, 38 000 ålar och 1,4 miljoner flundror. Beträffande flundrorna så närmade sig predationen hundra procent av beståndet, och hälften av alla märkta ålar åts av skarven redan under första året."

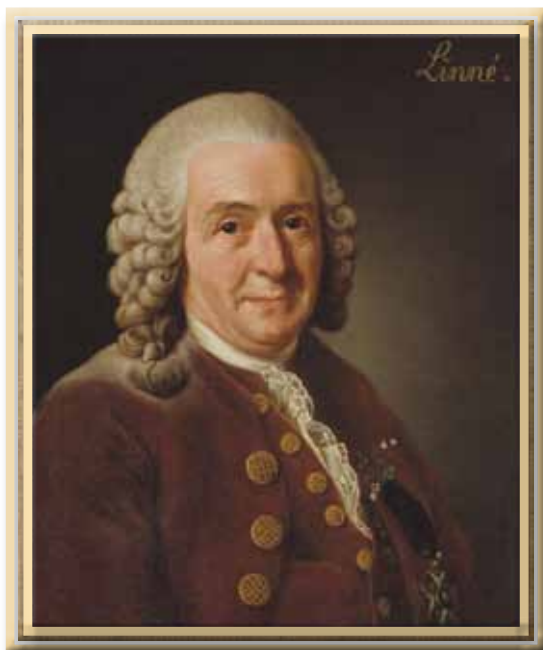
Niels Jepsen, Danmarks Tekniske Universitet i Våra Fiskevatten nr 4/2011

"Resultatet visade att majoriteten (85%) insjöfiskare fick skarvskador på fångst, framför allt på sik och siklöja. Majoriteten angav också negativa ekonomiska konsekvenser men omfattningen är oklar. Generellt var dock insjöfiskarna (62,5%) mer oroliga för konkurrens om resursen, det vill säga att skarven påverkade fiskförekomsten negativt. I kustfisket rapporterade var fjärde fiskare skarvskador, främst inom bottengarnfisket i egentliga Östersjön och ålryssjefisket på västkusten. Kommersiellt fiske efter sik och strömming uppvisade de största skadorna. För några få enskilda fiskare var skadorna stora men generellt var de klart mindre än vad beräkningar av sälskador visat."

SLU Aqua Reports 2012:1

Skarv, Åhus.





År 1749

"Ål-fisket i Råbelöfs sjö, som låg en mil öster ifrån gården, var det rikaste näst Bäckaskogs; det berättades ej vara sällsamt, att fånga 200 å 300 ålar om morgonen."

***Carl Linnaei Skånska Resa på höga
öfverhetens befallning förrättad år 1749.***

Vattenriket i fokus är Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrikes skriftserie (ISSN 1653-9338). Här publiceras rapporter och inventeringar som utförts på uppdrag eller i samarbete med Biosfärkontoret. Skriftserien startade 2006. Samtliga rapporterna går att ladda ner från www.vattenriket.kristianstad.se/fokus/.

Rapporter sedan 2010

- 2010:01 Biosfärområde Kristianstads Vattenrike. Verksamheten 2009, Biosfärkontoret.
- 2010:02 Rör om i sanden! Allmänna råd för bevarande av sandmarkernas växter och djur. Ebba Trolle.
- 2010:03 Solitärbin och andra insekter på Kristianstads Golfklubbs golfbanor i Åhus- inventering och förslag på riktade skötselåtgärder. Mikael Sörensson.
- 2010:04 Handlingsprogram för Biosfärområde Kristianstads Vattenriket 2010-2013. Viktigt i Vattenriket. Biosfärkontoret.
- 2010:05 Naturum Vattenriket — mitt i Kristianstad, mitt i Vattenriket. Biosfärkontoret.
Finns till försäljning på naturum Vattenriket.
- 2010:06 Ålens fortlevnad- Rapport från seminariet ÅL 2010 i Åhus. Biosfärkontoret och Ålakademin.
- 2010 Inventering av döda och döende klibbalbestånd. Christer Olsson.
- 2010 Vedinsekter i Uddarp - inventering sommaren 2009. Gunnar Isacson
- 2011:01 Biosfärområde Kristianstads Vattenrike. Verksamheten 2010, Biosfärkontoret.
- 2011:02 Provfiske i Hammarsjön och Araslövssjön 2010. Jonas Dahl.
- 2011:03 Provfiske i Räbelövssjön 2010. Jonas Dahl.
- 2012:01 Biosfärområde Kristianstads Vattenrike. Verksamheten år 2011, Biosfärkontoret.
- 2012:02 Mer än en golfbana — ta tillvara banans natur- och kulturvärden, Patrik Olofsson.
- 2012:03 Upplev naturen i Skåne — starta på naturum och naturcentrum, Åsa Pearce.
- 2012:04 Underlag för utveckling och styrning av det båtburna friluftslivet på Helge å, Andreas Nilsson.
- 2012:05 Provfiske efter mal i Nedre Helgeån 2011. Jonas Dahl.



Varför går det så dåligt för ålen?

På den frågan finns det inget enkelt svar. Förklaringar går att hitta på flera håll och åsikterna kring ålens situation är många. Den här skriften samlar ett brett urval av synpunkter. Tjugo personer som, av olika anledningar, engagerar sig i ålens fortlevnad har fått svara på frågorna: Vilket är problemet? Varför ser det ut så här? Vad vill vi uppnå? Hur når vi dit? Vad gör du själv? Intervjuerna varvas med uppgifter om ålen från nationella och internationella källor.

